

Adatok a Tardonai-dombság madárvilágához

VIZSLÁN TIBOR–PINGITZER BEÁTA–SZENTGYÖRGYI PÉTER

ABSTRACT: (Contribution to the knowledge of the birds fauna of the Tardona Hills) – The study is an introduction to the knowledge of the birds fauna of the Tardona Hills.

Bevezetés, előzmények

Ezen írásunkban a Tardonai-dombság madárvilágáról szerzett adatainkat és megfigyeléseinket szeretnénk közreadni. Folytatásaként a dombság emlős faunájáról megjelent írásunknak SZENTGYÖRGYI–VIZSLÁN (1994), ezzel a gerinces fauna teljesebb megismerését szeretnénk elősegíteni. A terület és az élőhelyek bemutatásától eltekintünk, mivel az említett írásban ezeket már ismertettük.

A dombság madárvilágáról a legrészletesebb adatokat VÁSÁRHELYI István 1964-ben írt kéziratában találunk. Ezt követően a hetvenes évek végén létrehozott Varbói-tározóról találunk két rövidebb adatsort Horváth Róbert (1979) és Kakszi Károly (1980) írásaiban. Sajóbáony a dombság egy községének madárvilágát bemutató írást Vizslán Tibor–Szentgyörgyi Péter–Vizslán Lászlótól olvashatunk 1993-ban. A négy legbővebb irodalmi adatot néhány rövidebb, főleg egy-egy fajról szóló megfigyelési és előfordulási adat egészít ki. Ezeket a faj ismertetésénél megadjuk.

Anyag, módszer

A saját adatainkat főleg távcsöves megfigyelések adják. Néhány esetben alkalmaztuk a fajok magnós módszerrel történő előfordulásának ellenőrzését is. Illetve hasznos módszernek bizonyult a függönyhálós madárbefogás és gyűrűzés, mert néhány faj esetében a bizonyítást megkönnyítette (pl.: nagy fülemüle).

A fajok ismertetése

Podiceps ruficollis (PALL., 1764) – Alkalmi költőfaj a dombság területén, HORVÁTH (1979) 3-4 pár költéséről tudósít a Varbói-tározón. Megfigyeléseink szerint az utóbbi években nem költött a területen, de kóborlóként gyakran megjelenik.

Podiceps cristatus (L., 1758) – Néhány pár (1–3) az utóbbi években rendszeresen költ a Varbói-tározón.

Ardea cinerea (L., 1758) – Alkalmi vendég a Varbói-tározón és ritkán néhány példány átrepül a dombságon.

Egretta garzetta (L., 1766) – 1979-ben HORVÁTH és 1980-ban KAKSZI is megfigyelte a fajt kettő, illetve négy példányban a Varbói-tározón. Azóta új adattal nem rendelkezünk.

Nycticorax nycticorax (L., 1758) – Alkalmi átvonuló a területen.

Ixobrychus minutus (L., 1766) – Az utóbbi években (1–3 pár) rendszeresen költ a Varbói-tározón.

Ciconia ciconia (L., 1758) – A dombság két községében Radostyánban és Nagybarcán rendszeresen költ egy-egy pár. Irodalmi adatok szerint a dombság 13 községéből 9-ben már fészkelte fehér gólya. MAUKS (1935/38), JAKAB (1987).

Ciconia nigra (L., 1758) – Alkalmi vendég a területen, költéséről nincs tudomásunk.

Anser anser (L., 1758) – Ritka átvonuló a területen.

Anser albifrons (SCOP., 1769) – Télen kisebb csapatokban átrepül a területen.

Anser fabilis (LATH., 1787) – Ritka átvonuló.

Anas platyrhynchos (L., 1758) – Költését sikerült bizonyítani a Varbói-tározón, a Haricapatak mellett Sajólászlófalván, Nagybarcán a Szalonka-tanyán és Sajóbabonyban a Bábony-patak mellett.

Anas crecca (L., 1758) – Kisebb csapatait a tározón többször megfigyeltük.

Aythya ferina (L., 1758) – Tavaszi és őszi vonuláskor néhány példány megfigyelhető a Varbói-tározón.

Melanitta fusca (L., 1758) – 1979. 12. 28-án a Varbói-tározón egy példány tojót figyelt meg BARTA Zoltán.

Pernis apivorus (L., 1758) – Ritka fészkelő a területen.

Milvus milvus (L., 1758) – VÁSÁRHELYI István Sajóbabonyban fénykelőként említi az 50-es években, Alacsikáról pedig lőtt példányáról tudósít. Az utóbbi évtizedekben még megfigyelni sem sikerült a fajt a dombságban.

Accipiter gentilis (L., 1758) – A dombság egész területén megfigyelhető, az alkalmas élőhelyeken rendszeresen költ is.

Accipiter nisus (L., 1758) – Állandó és gyakori téli vendég, Sajóbabonyban és Tardonán ritkán költ egy-egy pár.

Buteo buteo (L., 1758) – Rendszeres és gyakori költőfaj a dombságban. A leggyakoribb ragadozó madarunk.

Buteo lagopus (PONT., 1763) – Ritka téli vendég.

Hieraetus pennatus (GM., 1788) – VÁSÁRHELYI István 1929-ben és 1934-ben fészkelőként említi a fajt Parasznyárról.

Aquila clanga (PALL., 1811) – Szintén VÁSÁRHELYI 1933-ban Parasznyárról lőtt példányt említi. Saját adatunk nincs a fajról.

Aquila pomarina (CH. L. BREHM, 1811) – A dombság területén évente két pár fészkeléséről vannak adataink.

Haliaetus albicilla (L., 1758) – A Szalonka-tanyán 1991. augusztus 20-án egy példányt sikerült megfigyelnünk.

Circus cyaneus (L., 1766) – Rendszeres téli vendég, bár az utóbbi években csökkenő számban.

Circus macrourus (GM., 1771) – 1990 szeptemberében átrepült a dombságon néhány fiatal példány.

Circus pygargus (L., 1758) – Ritka kóborló a területen.

Circaetus gallicus (GM., 1788) – Szintén ritka kóborló a területen.

Falco cherrug (GRAY, 1833) – Parasznyán 1991–92-ben többször megfigyelve a faj, illetve Sajóbabonyból vannak adatok. VIZSLÁN–SZENTGYÖRGYI–VIZSLÁN (1993).

Falco peregrinus (TUNST., 1771) – VÁSÁRHELYI tudósít 1937-ben egy példány lelövéséről Parasznyárról. Sajóbabonyban 1988 februárjában két napig tartózkodott egy példány.

Falco subbuteo (L., 1758) – Rendszeresen fészkel, de ritka a dombságban, a legtöbb adat Sajóbabonyból és Perecesről származik.

Falco columbarius (L., 1758) – Ritka téli vendég.

Falco tinnunculus (L., 1758), – Nagyon ritka fészkelő lett a területen, kedvező évben is csak 1-2 pár költéséről tudunk évente.

Lyrurus tetrix (L., 1758) – VÁSÁRHELYI két előfordulását említi a dombságból Bánhorváttról és Sajóbabonyból, de ezek nagyon régi adatok 1900 és 1937-es évekből valók.

Tetrastes bonasia (L., 1758) – VÁSÁRHELYI fészkelőként említi Parasznyárról, illetve lőtt példányait szintén Parasznyárról és Perecesről. Az utóbbi években Parasznyán és Varbó környékén sikerült megfigyelni a fajt. (Molnár József szóbeli közlése.)

Perdix perdix (L., 1758) – Főleg a dombság szélső részein Alacska, Sajóbabony, Sajókápolnai részeken található néhány pár.

Coturnix coturnix (L., 1758) – A megfelelő élőhelyeken a fészkelő párok száma örvendé-
tesen emelkedett az elmúlt években.

Phasianus colchicus (L., 1758) – Gyakori állandó madarunk.

Grus grus (L., 1758) – Főleg tavaszi vonuláskor látható egy-két kisebb csapat, amelyik át-
repül a területen.

Rallus aquaticus (L., 1758) – A Varbói-tározónál őszi vonuláskor előfordul, KAKSZI
Tardonán 1994/95 telén egy példányt rendszeresen megfigyelt.

Crex crex (L., 1758) – VÁSÁRHELYI lőtt példányát említi Percesről. HORVÁTH (1979)
a Varbói-tározó mellől egy pár költését említi 1979-ben. Mi Alacskán 1995-ben költésidő-
ben egy párt találtunk. A korábbi években néhány alkalmas helyen magnós módszerrel pró-
báltuk a faj jelenlétét megállapítani, de sikertelenül. KAKSZI Tardonán 1985–92 között
rendszeresen hallotta a fajt szólni, de a jelzett időpont után élőhelye tönkrement.

Gallinula chloropus (L., 1758) – A Varbói-tározón rendszeres, a Herbolyai-tavon alkalmi
költőfaj.

Fulica atra (L., 1758) – Megegyezik az előzővel.

Vanellus vanellus (L., 1758) – Alkalmi vendég a dombságon, nedves területek mellett.

Tringa stagnatilis (BECHST., 1803) – HORVÁTH 1979 júliusában 4-6 példányt figyelt
meg a tározón. Saját adatunk nincs a fajról.

Tringa ochropus (L., 1758) – A Varbói-tározónál néhányszor megfigyelve, illetve a Bábony-
patak mellett egy alkalommal. Ezáltal csak ritka vendég a tájon.

Tringa hypoleucos (L., 1758) – Ritka vendég a Varbói-tározónál.

Arenaria interpres (L., 1758) – Egyetlen megfigyelési adat a Varbói-tározónál 1995. 07.
31-én, egy nászruhás példány.

Gallinago gallinago (L., 1758) – Ritka vendég a tározónál.

Scolopax rusticola (L., 1758) – VÁSÁRHELYI 1937-ben 7 db fészket talált Parasznyán.
Vonuláskor viszonylag gyakran megfigyelhető, költésidőben nem talákoztunk a fajjal.

Larus ridibundus (L., 1766) – A tározó felett többször megfigyelve, de alkalmilag a domb-
ság egyes pontjain is megjelent.

Sterna hirundo (L., 1758) – HORVÁTH Róbert 1979 júliusában látott két példányt a tározón.

Columba oenas (L., 1758) – Rendszeres, de ritka költőfajunk.

Columba palumbus (L., 1758) – Kis számban, rendszeres költőfaj a dombság területén.

Streptopelia turtur (L., 1758) – Viszonylag gyakori költőfaj.

Streptopelia decaocto (FRIV., 1838) – A lakott területeken rendszeresen fészkel, bár nem túl gyakori.

Cuculus canorus (L., 1758) – Rendszeres, viszonylag gyakori faj.

Tyto alba (SCOP., 1769) – A dombság két településén találtuk meg, mint költőfajt. Alkalmi előfordulásáról több helyről vannak adataink.

Otus scops (L., 1758) – Hat község határában mint költőfajt megtaláltuk. Becsléseink szerint évente 5–15 pár között mozog a fészkelő párok száma a dombság területén. A fészkelő párok számára vonatkozóan VÁSÁRHELYI közöl érdekes adatokat. 1941 júliusában Alacsonkán 10 fészekből 38 fióka pergett ki favágás közben. Mi az említett községben 1995-ben egy pár előfordulását tudtuk regisztrálni. VIZSLÁN (1990), VIZSLÁN–BELENCSÁK (1993), VIZSLÁN–BELENCSÁK (1994).

Bubo bubo (L., 1758) – VÁSÁRHELYI István két lőtt példányt említ a dombságból, a század első felében. Saját adataink nincsenek, de KAKSZI (szóbeli közlés) hallotta szólni a fajt Tardonán 1995 nyarán.

Surnia ulula (L., 1758) – Szintén VÁSÁRHELYI említ egy érdekes adatot, 1933. május 23-án kapott Parasznyáról egy kotlófoltos tojót. Az adat külön érdekessége a megkerülés időpontja.

Athene noctua (SCOP., 1769) – Az utóbbi években egyre több helyről került elő, az emberi környezeten kívül is, mint költőfaj.

Strix aluco (L., 1758) – Rendszeres költőfaj a dombságban.

Strix uralensis (PALL., 1771) – Költési időben fészekről lőtt kotlófoltos tojók kerültek VÁSÁRHELYI-hez Parasznyáról, 1933. 04. 20-án, 1934. 04. 12-én és 1936. 04. 04-én egy-egy példányban. Mindegyiket elhagyott ragadozófészekből lőtték ki. Valamint budapesti preparátor Perecesről 1937. 01. 03-án kapott egy tojót. Azóta nincs adatunk a fajról.

Asio otus (L., 1758) – Rendszeres fészkelő a dombságban.

Asio flammeus (PONT., 1763) – VÁSÁRHELYI ír lőtt példányokról Kondó, Parasznya és Pereces községekből. Az elmúlt években a Tardonai-dombság szomszédságában lévő kistájakon alkalmi előfordulásokról tudunk. Esetleges előfordulására számíthatunk a területen.

Caprimulgus europaeus (L., 1758) – Költésidőben Tardonán és Nagybarcán lett megfigyelve a faj, illetve vonuláskor találkozni egy-egy példányával.

Apus apus (L., 1758) – Alkalmi költőfaj a területen, 1987-ben egy pár költött Sajóbáonyban, 1992 és 94 között Billatárón feltehetően szintén költött, 1995-ben pedig Parasznyán költött a faj. Vonuláskor és nyári időszakban kisebb csapatai megfigyelhetők a dombság területén, leggyakrabban Varbó környékén láthatók ezen időszakban.

Alcedo atthis (L., 1758) – Kóborló példányai a dombság egész területén megfigyelhetők, még a vizektől távol eső részeken is. 1989-ben Nagybarcán a Bán-patak mellett költött egy pár. A gyűrűzések tanúságai szerint, eddig csak elsőéves példányok kerültek befogásra Sajóbáonyban és Varbón is.

Merops apiaster (L., 1758) – A dombság területén 11 élőhelyről tudunk, ahol már költött gyurgyalag az elmúlt években. A költőpárok száma évente erősen ingadozik. Becsléseink szerint 10 és 50 pár között mozog évente.

Coracias carrulus (L., 1758) – Sajóbáonyban VÁSÁRHELYI régen fészkelve találta.

Upupa epops (L., 1758) – Rendszeres és viszonylag gyakori költőfaj a dombság területén.

Jynx torquilla (L., 1758) – Gyakori költőfaj.

Picus viridis (L., 1758) – Szórványos előfordulású, de rendszeres költőfaj.

Picus canus (GM., 1788) – VÁSÁRHELYI fészkelve találta Alacskán. Mi 1989-ben Nagybarcán a Szalonka-tanyán költésidőben figyeltük meg a fajt. De kóborló példányaival találkoztunk, néha még a lakott területeken is költésidőn kívül.

Dryocopus martinus (L., 1758) – Rendszeres költőfaj, de szórványos előfordulású.

Dendrocopos maior (L., 1758) – Leggyakoribb fakopáncsunk, rendszeres költőfaj.

Dendrocopos syriacus (EHR., 1833) – Alkalmi fészkelő a dombságban. BÁRSONY György 1959-ben Radostyánban, Parasznyán és Varbón figyelte meg a fajt.

Dendrocopos medius (L., 1758) – A megfelelő élőhelyeken rendszeres költőfaj.

Dendrocopos minor (L., 1758) – Rendszeres költőfaj, de nem túl gyakori.

Galerida cristata (L., 1758) – A települések környékén néhány pár rendszeresen előfordul, állandó madarunk.

Lullula arborea (L., 1758) – Ritka fészkelő a területen.

Alauda arvensis (L., 1758) – Rendszeres és viszonylag gyakori költőfaj.

Hirundo rustica (L., 1758) – Gyakori fészkelő.

- Delichon urbica** (L., 1758) – Gyakori fészkelő.
- Oriolus oriolus** (L., 1758) – Néhány párban a dombság egész területén megtalálható.
- Corvus corax** (L., 1758) – Költése Parasznyáról és Nagybarcáról bizonyított, de a dombság egész területén és bármely időszakban rendszeresen megfigyelhető.
- Corvus cornix** (L., 1758) – Csak néhány pár költ a dombságban, de nem rendszeresen.
- Corvus frugilegus** (L., 1758) – Ritka kóborló a területen a téli időszakban.
- Coloeus monedula** (L., 1758) – Ritka kóborló a dombságban.
- Pica pica** (L., 1758) – Rendszeres, állandó madarunk, száma az utóbbi években fogyott, feltehetően a dűvadirtás következtében.
- Nucifraga glandarius** (L., 1758) – Nagyon ritka téli vendég.
- Garrulus glandarius** (L., 1758) – Gyakori, állandó madarunk.
- Parus maior** (L., 1758) – Rendszeres gyakori fészkelő.
- Parus coeruleus** (L., 1758) – Közönséges, állandó madarunk.
- Parus ater** (L., 1758) – Egy-egy pár költése valószínű a dombságban, ezt a nyári időszakban történt megfigyelések alátámasztják.
- Parus palustris** (L., 1758) – Rendszeres, de nem gyakori faj.
- Aegithalos caudatus** (L., 1758) – Gyakorisága megegyezik az előző fajjal.
- Remiz pendulinus** (L., 1758) – Ritka kóborló a dombságban.
- Panurus biarmicus** (L., 1758) – Költésidőn kívül szórványos vendég a Varbói-tározón.
- Sitta europaea** (L., 1758) – Rendszeres, állandó madarunk.
- Certhia familiaris** (L., 1758) – Feltehetően költőfaj a dombságban, de bizonyítani még nem sikerült.
- Certhia brachydactyla** (CH. L. BREHM, 1820) – Rendszeres költőfaj.
- Troglodytes troglodytes** (L., 1758) – Ritka, de rendszeres költőfaj.
- Turdus viscivorus** (L., 1758) – Rendszeres kóborló a dombságban, alkalmi fészkelő Sajó-lászlófalván, 1992-től Sajóbáonyban rendszeres fészkelő lett ez ideig.

Turdus pilaris (L., 1758) – Gyakori téli vendég.

Turdus philomelos (CH. L. BREHM, 1831) – Gyakori fészkelő.

Turdus iliacus (L., 1766) – Ritka átvonuló, alkalmi téli vendég egy-egy példány vagy kisebb csapatuk.

Turdus torquata (L., 1758) – Tavaszi vonuláskor Tardonán megfigyelve a faj. (KAKSZI szóbeli közlés.)

Turdus merula (L., 1758) – Gyakori fészkelő, állandó madarunk.

Oenanthe oenanthe (L., 1758) – Rendszeres, de nem túl gyakori költő madarunk.

Saxicola torquata (L., 1766) – Gyakori fészkelő és egy-egy példány főleg hím alkalmi áttelelő.

Saxicola rubetra (L., 1758) – Ritka fészkelő.

Phoenicurus phoenicurus (L., 1758) – Alkalmi költőfaj a dombságban.

Phoenicurus ochruros (GM., 1774) – Rendszeres fészkelő.

Luscinia megarhynchos (CH. L. BREHM, 1831) – Gyakori fészkelő.

Luscinia luscinia (L., 1758) – Néhány példány rendszeres átvonuló a területen, főleg a Varbói-tározó környékén.

Erithacus rubecula (L., 1758) – Gyakori költőfaj.

Locustella naevia (BODD., 1783) – Szórányos fészkelő a dombság területén.

Locustella flaviatilis (WOLF, 1810) – Rendszeres fészkelő, bár a párok száma erősen függ az évi csapadék mennyiségétől.

Acrocephalus arundinaceus (L., 1758) – A Varbói-tározón rendszeres fészkelő.

Acrocephalus scirpaceus (HERM., 1804) – A Varbói-tározón rendszeres fészkelő.

Acrocephalus palustris (BECHST., 1798) – Rendszeres, de ritka fészkelő, főleg nedvesebb völgyek alján.

Acrocephalus schoenobaenus L., 1788) – A Varbói-tározón fészkelőfaj.

Hippolais icterina (VIEILL., 1817) – Rendszeres átvonuló a dombságban.

Hippolais pallida (HEMPR. Et EHR., 1833) – 1995. 09. hó elsején egy példányt sikerült megfigyelni a Varbói-tározó mellett.

Sylvia atricapilla (L., 1758) – Rendszeres, de nem túl gyakori fészkelő a dombságban.

Sylvia nisoria (BECHST., 1795) – Rendszeres, és viszonylag gyakori fészkelő.

Sylvia borin (BODD., 1783) – Ritka fészkelő.

Sylvia communis (LATH., 1787) – Gyakori fészkelő.

Sylvia curruca (L., 1758) – Gyakori fészkelő.

Phylloscopus trochilus (L., 1758) – Rendszeres átvonuló. 1992-ben Nagybarcán a Szalonka-tanyán költött a faj. Alkalmi költése nem kizárt a dombság más területein sem.

Phylloscopus collybita (VIEILL., 1817) – Rendszeres, de nem túl gyakori fészkelő.

Phylloscopus sibilatrix (BECHST., 1793) – Alkalmi fészkelő a dombságban. KAKSZI a Tardona-völgyben rendszeres fészkelőnek tartja. (Szóbeli közlés.)

Regulus regulus (L., 1758) – Rendszeres téli vendég és átvonuló. Nagybarcán és Tardonán feltehetően rendszeres fészkelő.

Muscicapa striata (PALL., 1764) – Rendszeres fészkelő a területen, illetve a Varbói-tározó környéke kedvelt átvonuló területe.

Ficedula hypoleuca (PALL., 1764) – Gyakori átvonuló, a vonulása néha már július végén beindul.

Ficedula albicollis (TEMM., 1815) – Rendszeres fészkelőfaj, főleg a bükkösöket kedveli.

Ficedula parva (BECHST., 1794) – Fészkelése nem bizonyított a területen, de őszi vonuláskor a Varbói-tározó mellett rendszeresen megfigyelhető.

Prunella modularis (L., 1758) – Gyakori átvonuló.

Anthus pratensis (L., 1758) – Őszi vonuláskor többször megfigyelve a faj.

Anthus trivialis (L., 1758) – Rendszeres fészkelő.

Motacilla alba (L., 1758) – Rendszeres fészkelő, de kis számban.

Motacilla cinerea (tunst., 1771., 1771) – Alkalmi kóborló a dombságban.

Motacilla flava (L., 1758) – Alkalomadtán egy-egy pár költ a dombság területén, de költés-időn kívül gyakran megfigyelhető.

Bombycilla garrulus (L., 1758) – Inváziós években gyakori téli vendég. Ezekben az években még május elején is megfigyelni a fajt.

Lanius excubitor (L., 1758) – A dombság területén jellegzetes téli vendég.

Lanius minor (GM., 1788) – Régebben néhány pár fészkel a dombság területén. Az utóbbi években költéséről nem tudunk, ritka kóborló a területen.

Lanius senator (L., 1758) – Dr. MAUKS Károly a dombság több községéből leírta mint fészkelőfajt. Mi eddig csak költésidőn kívül tudtunk megfigyelni egy-két példányt. MAUKS (1939/42), (1927/28), (1331/34), (1935/38).

Lanius collurio (L., 1758) – Rendszeres és viszonylag gyakori fészkelő. A dombság területén 1990-től gyűrűző- és kutatótábor működik nyaranta a sajóbábonyi Asszony-völgyben. BELENCSÁK (1992), VIZSLÁN-BELENCSÁK (1993), VIZSLÁN-BELENCSÁK-ZOMBOR (1994), VIZSLÁN-PINGITZER-BELENCSÁK (1995).

Sturnus vulgaris (L., 1758) – Gyakori fészkelő madarunk.

Passer domesticus (L., 1758) – Közönséges fészkelő.

Passer montanus (L., 1758) – Mint az előző faj.

Coccothraustes coccothraustes (L., 1758) – Rendszeres fészkelő.

Carduelis chloris (L., 1758) – Rendszeres fészkelő.

Carduelis carduelis (L., 1758) – Rendszeres fészkelő, a lakott területeken is viszonylag nagy számban fészkel.

Carduelis spinus (L., 1758) – Rendszeres átvonuló és kisebb csapatokban téli vendég.

Carduelis cannabina (L., 1758) – Rendszeres költőfaj, télen többszázcsapatos is kialakulnak.

Carduelis flammea (L., 1758) – VÁSÁRHELYI 1925 decemberében Kondón figyelte meg a fajt, mi 1987 márciusában láttunk egy 55–60 példányos csapatot Sajóbábonyban.

Serinus serinus (L., 1766) – A dombság szőlőiben, főleg Sajókápolna és Sajóbábony térségében rendszeres fészkelő. 1992-ben Sajókápolnán egy példány áttelelt.

Pyrrhula pyrrhula (L., 1758) – Gyakori téli vendég. Alkalmi költése nem kizárt a területéről.

Loxia curvirostra (L., 1758) – Ritka vendég a dombságban.

Fringilla coelebs (L., 1758) – Rendszeres, de ritka fészkelő a területen.

Fringilla montifringilla (L., 1758) – Általában nem túl gyakori téli vendég, de olykor nagyobb mennyiségben is előfordul, pl.: 1990/91 és 1995/96 tele.

Emberiza citrinella (L., 1758) – Gyakori állandó madarunk. A pintyfélék közül a téli vegyes csapatokban a leggyakoribb előfordulású.

Emberiza calandra (L., 1758) – Rendszeres, de nem túl gyakori fészkelő a dombságban.

Emberiza schoeniclus (L., 1758) – Szórványos fészkelő a Varbói-tározón, ősszel citromsármánnyal vegyes csapatban megfigyelhető a tározó környékén.

Plectrophenax nivalis (L., 1758) – 1982 januárjában Sajólászlófalván 20 példányos csapatát figyelte meg KAKSZI Károly. Mi 1995 áprilisában Varbón figyeltünk meg egy példányt.

Összefoglalás

A dombság területén 169 madárfaj előfordulásáról van adatunk. Ebből 102 faj költ a területen, 13 faj pedig régebben volt költőfaj, illetve csak feltételezhető a költése a dombságban. A maradék 54 faj pedig főleg átvonul a területen, illetve alkalmi előforduló.

A dombság madárvilágának megismerését nem tekintjük befejezettnek, tovább folynak a megfigyelések, és a kutatások. 1995-ben a hatodik éve működő sajbábonyi tövisszűrő gébics gyűrűző- és kutatótábor mellett, beindult egy új gyűrűzőtábor a Varbói-tározó mellett. Ezen táborok folyamatos működésével feltehetően további adatokhoz, ismeretekhez jutotunk a dombság madárvilágáról.

Irodalom

BELENCSÁK, L. (1992): Tövisszűrő gébics gyűrűző- és kutatótábor. Mad. Táj. Júl.–dec.: 49.

HORVÁTH, R. (1979): Néhány adat a Bükk és peremvidéke madárvilágához. Mad. Táj. Júl.–dec.: 22–23.

JAKAB, B. (1987): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állománya Magyarországon 1984-ben. Móra Ferenc Múzeum évkönyve.: 473–512.

KAKSZI, K. (1980): Adatok a Varbói-tó madárvilágához. Mad. Táj. Jan.–márc.: 26.

MAUKS, K. (1927–28): A vörösfejű gébics (*Lanius senator*) fészkelése a borsodi Bükkben. Aquila: 378–379.

MAUKS, K. (1931–34): *Lanius senator* újabb fészkelési helye a borsodi Bükkben. Aquila: 354–355.

MAUKS, K. (1935–38): További adatok a vörösfejű gébics fészkeléséről. Aquila: 676.

MAUKS, K. (1935–38): A fehér gólya terjeszkedése a borsodi Bükkben. Aquila: 677.

- MAUKS, K. (1939–42): A vörösfejű gébics újabb fészkelési helye a borsodi Bükkben. *Aquila*: 460–461.
- SZENTGYÖRGYI, P.–VIZSLÁN, T. (1994): A Tardonai-dombság emlős (Mammalia) faunája. *Fol. Hist.-nat. Mus. Matr.* 19.: 201–209.
- VÁSÁRHELYI, I. (1964): Borsod-Abaúj-Zemplén megye gerinces faunája. (Kézirat).
- VIZSLÁN, T. (1990): Urbanizálódó füveskuvik (*Otus scops*)? *Mad. Táj.* 1–2. szám: 40.
- VIZSLÁN, T.–BELENCSÁK, L. (1993): III. Tövisszúró gébics gyűűző- és kutatótábor. *Mad. Táj.* 1. Szám: 44.
- VIZSLÁN, T.–BELENCSÁK, L. (1993): Füleskuvik- (*Otus scops*) megfigyelések (1991–93). *Calandrella* VII/1–2.: 155.
- VIZSLÁN, T.–BELENCSÁK, L. (1994): Füleskuvik- (*Otus scops*) megfigyelések 1994-ben. *Calandrella* VIII/1–2.: 183.
- VIZSLÁN, T.–BELENCSÁK, L.–ZOMBOR, B. (1994): IV. Tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) gyűűző- és kutatótábor. *Mad. Táj.* 1. szám: 31.
- VIZSLÁN, T.–PINGITZER, B.–BELENCSÁK, L. (1995): V. Tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) kutató- és gyűűzőtábor. *Mad. Táj.* 2. szám: 38.
- VIZSLÁN, T.–SZENTGYÖRGYI, P.–VIZSLÁN, L. (1993): Sajóbáony madárvilága. *Calandrella* VIII/1–2.: 99–109.

VIZSLÁN Tibor
H-3778 VARBÓ
Rákóczi út 129.

PINGITZER Beáta
H-3778 VARBÓ
Rákóczi út 129.

SZENTGYÖRGYI Péter
H-3700 KAZINCBARCIKA
Szemere B. tér 12.